

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه و تعارض مشروع

دکتر غلامحسن عبیری

انتشارات آیدن

عبیری، غلامحسین، ۱۳۳۱ -
دانشگاه و تعارض مشروع / غلامحسین عبیری. -- تهران : آیدن ،
۱۳۸۴ .

۱۷۱ ص. : جدول، نمودار.

ISBN 964-96537-0-8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
ص.ع. به انگلیسی: G. H. Abiri. university and legitimate conflict

کتابنامه.

نمایه.

۱. علوم -- جنبه های اقتصادی. ۲. اقتصاد توسعه. ۳. اقتصاد آزاد.
الف. عنوان.

ع ۷ الف / ۵۵ / ۱۸۰ Q ۳۳۸ / ۹۲۳

۸۴-۲۸۴۴۳ م

کتابخانه ملی ایران

نشر آیدن

تهران - صندوق پستی: ۱۵۱۷۵-۶۱۵

Aiden_pub@yahoo.com

G.H.ABIRI

غلامحسین عبیری

دانشگاه و تعارض مشروع

University & legitimate conflict

چاپ اول ۱۳۸۵ تهران - تعداد ۳۰۰۰ نسخه

ISBN 964-96537-0-8

شابک

چاپ و صحافی: نقش آفرین مهر

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

Printed in Iran- 2006

طرح روی جلد: سوزان عبیری

مقدمه

آنچه پیش روی شما است، مجموعه مقالاتی است که در حوزه مسایل دانشگاهی و با نگرشی آزاد به علم اقتصاد به رشته تحریر درآمده است. این رویکرد، محصول گرایش کلی نظام جهانی دانشگاه (Global University System) به آزادسازی محیط‌های علمی است و برای ارج گذاشتن به حوزه اختیارات دانشجویان و استادان به عنوان تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان تولیدات علمی مورد توجه قرار گرفته است، و حوزه تولیدات علمی نیز به مسایل اجتماعی و علوم انسانی محدود شده است. برخورد‌های نظری اولیه در این زمینه مربوط به سال ۱۳۸۰ و در دفتر مجله بانک و اقتصاد است که نویسنده از بدو تأسیس آن به عنوان یک عضو ثابت هیأت تحریریه، افتخار همکاری با آن را داشته است. پیامد این نگاه اولیه، برخورد اقتصادی با دانشگاه به عنوان یک بنگاه اقتصادی بود که به دلایل عدیده اجتماعی - فرهنگی از یکسو، و سیاسی - مدیریتی از سوی دیگر، توفیق

اجزایی در دهه‌های گذشته را به دست نیاورد. لذا دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی با نگرش غیرانتفاعی و با سیاق ایدئولوژیک، رسالت آموزش دانشجویان را عهده‌دار شدند. اما در دهه اخیر مصوبات دولت در جهت کاهش منابع مالی و اعتبارات دانشگاه‌های دولتی باعث شد که رویکرد نوینی در دستور کار دانشگاه‌ها قرار گیرد، و آن هم همکاری دانشگاه‌ها با بنگاه‌های اقتصادی در جهت تقویت دوسویه بنگاه‌ها و دانشگاه‌ها بود و در این راستا شناخت نقش همکاری در حوزه مسایل اجتماعی و یا به عبارتی، علوم انسانی از اهمیت خاصی برخوردار شد.

در این شرایط، بازنگری به روند تولید علم در حوزه علوم انسانی، اهمیت بیشتری یافت و لذا با مساعدت دفتر برنامه‌ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری، زمینه همکاری تحقیقاتی بین معاونت پژوهشی دانشگاه تهران و نویسنده در جهت تدوین سلسله مقالاتی در خصوص "ابعاد اقتصادی تولید علم و توسعه پژوهش‌های علوم انسانی و اجتماعی" بوجود آمد. این مقالات به تدریج در جهت فرهنگ‌سازی و انگیزش بازخوردهای اجتماعی در مجله بانک و اقتصاد به چاپ رسید و امروز نیز این مجموعه تحقیقاتی با عنوان "دانشگاه و تعارض مشروع" تقدیم حضور خوانندگان ارجمند می‌شود.

این مقالات از سه منظر کلی به بررسی موضوع پرداخته‌اند:

منظر اول، به بیان رابطه دانش، رشد و توسعه اختصاص یافته است؛ منظر دوم، مربوط به مبانی تولید علم از دیدگاه اقتصادی می‌باشد، و در نهایت، مساله علم در بازار عرضه و تقاضا مورد توجه قرار گرفته است.

شکی نیست که با توجه به اهمیت هر حوزه، امکان بررسی گسترده‌تر وجود دارد و امیدواریم که این توفیق در آینده برای محققان ارجمند فراهم آید. با وجود این، مسوولیت کاستی‌های نظری با نویسنده است و از هرگونه انتقاد و اظهارنظر با روی باز استقبال می‌شود، و مطمئناً از نقطه‌نظرات دریافتی در چاپ‌های بعدی استفاده خواهد شد.

نویسنده در سال ۱۳۷۹، کتاب "آزادسازی، نظریه‌ها، روش‌ها و کاربردها" را تقدیم جامعه علمی کشور نمود، که مورد توجه مسوولان، مدیران، کارشناسان و دانشجویان قرار گرفت. همچنین، در سال ۱۳۸۲ مقاله "برنامه‌ریزی و دموکراسی" این نویسنده از سوی دهمین جشنواره مطبوعات به‌عنوان بهترین مقاله اقتصادی سال انتخاب شد.

در خاتمه لازم می‌دانم که از زحمات دانشمند محترم دکتر کاظم معتمدنژاد، استاد ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی، همچنین جناب حسین ابراهیم‌آبادی، استاد دانشگاه و مدیرکل محترم دفتر برنامه‌ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری و دکتر مصباح بابالار، مدیرکل امور

پژوهش‌های کاربردی دانشگاه تهران تشکر نمایم. امور حروفچینی و صفحه‌آرایی این کتاب هم توسط خانم منیژه فرهنگی صورت گرفته که جا دارد بدینوسیله از زحمات ایشان تشکر و قدردانی نمایم.

غلامحسن عبیری - مهرماه ۱۳۸۲ - تهران

عناوین

- ۱- دانش، پلی برای توسعه ۱
(مقدمه - جوامع نکته‌سنج - شکاف هوشمندی - فقر اطلاعاتی - ثروت و قدرت - محیط خانواده - نیازهای آموزشی - شناخت جایگاه دانش - منابع)
- ۲- تولید علم و رشد اقتصادی ۲۵
(مقدمه - مبانی نظری در غرب - عوامل مؤثر در فرایند - علم‌گرایی و آثار آن - علم و کالای عمومی - مبانی نظری در جهان در حال توسعه - ساختار تولید علم - نتیجه - منابع)
- ۳- مبانی تولید علم از دیدگاه اقتصادی ۴۷
(مقدمه - مسأله اصلی - آموزش و تحقیق - منحنی مطلوبیت علم - پدیده درگانگی - بخش مدرن و تولید علم - رشد اقتصادی و تولید علم - سیاست کلی - منابع)
- ۴- معیارهای عرضه علم ۶۷
(مقدمه - علوم اجتماعی - رفتار تقاضای علم - آموزش، تحقیق و رشد

اقتصادی - جایگاه سرمایه انسانی - بحران در رویکرد - پیشنهاد - منابع)

۵- تقاضا برای تولیدات علمی ۸۷

(مقدمه - ماهیت تقاضا - ارزش تولیدات علمی - نگرش شبکه‌ای -

متغیرهای فایده‌مندی - تولید انبوه - اقتصاد دانایی - آینده تقاضا - منابع)

۶- رفتار سرمایه‌های انسانی در محیط علمی ۱۰۹

(مقدمه - ناسازگاری فرهنگی - انتظارات آرمانی - گسستگی ارتباطی

- دامنه سرمایه‌های فیزیکی - استقلال حرفه‌ای - تعارض مشروع - مدل

سه‌بُعدی پیشنهادی - جمع‌بندی و جهت‌گیری آتی)

۷- دانشگاه، بنگاه اقتصادی فراموش شده ۱۳۳

(مقدمه - آزادسازی خدمات - حرکت به سوی دانشگاه‌های کوچک -

آیا تهدید جدی است؟ - آمادگی برای اصلاحات - ارزش‌ها را به دانشگاه

بازگردانیم - یک راه‌حل، چند هدف - نتایج - منابع)

۸- آزادسازی و مدیریت دانش ۱۵۰

(مقدمه - انگیزش و آموزش - روش KVA - دانش آشکار و پنهان -

کاربرد چرخه TOTS - نارسایی‌ها - منابع)

۹- Name Index ۱۶۷

۱۰- Subject Index ۱۶۹